

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabno.cz
<http://www.iabno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbirka map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

VĚROVANY (okr. Olomouc)

Intravilán obce. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

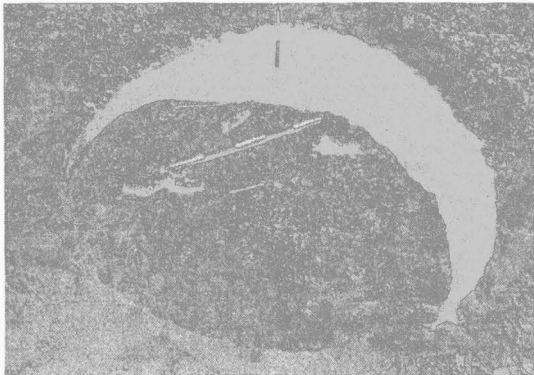
Záchranný archeologický výzkum probíhal ve dnech 1.-23. 5. 2000 z důvodu výstavby silnice a dvou rodinných domků. Na ploše o velikosti cca 2750 m² bylo prozkoumáno celkem 46 pravěkých a středověkých objektů. Identifikace lokality na mapě ZM ČSR 1:10000, list 24-24-15 - objekty se nacházely na ploše vymezené těmito koordináty od Z s. č., J s. č.: ([150,340], [151,342], [169,348], [170,346]) mm. Lokalita se nachází na východně orientované pravobřežní terase říčky Steklá, naproti mlýna (srov. kap. Středověk a novověk).

Nejstarší osídlení spadá do mladší doby bronzové, kultury lužických popelnicových polí. Pět objektů plnilo funkci zásobních jam, třináct ostatních mělo sídlištní charakter, nebo se jednalo o kůlové jamky.

Filip Šrámek, AC YM Olomouc

Resumé:

Věrovany (Bez. Olomouc), Intravillan der Gemeinde. Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 6. Vranovice, intravilán obce. Celkový pohled na prozkoumanou zásobní jámu 500 s částmi skeletu psovitě šelmy. Gegrabene Siedlungsobjekt.

VRANOVICE (okr. Břeclav)

Intravilán obce. Doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při výstavbě I. železničního koridoru na železniční stanici v intravilánu Vranovic byl realizován průběžný archeologický dohled a následně záchranný archeologický výzkum. Pravěké osídlení je rozloženo na výraznějším terénním hřbetu, který je z východní a jižní strany vymezen říčkou Šatavou. Nadmořská výška činí přibližně 175 m n.m. Podloží je tvořeno několikametrovou vrstvou terciérních písků. Původní nadložní vrstva nebyla v

prostoru železniční stanice zjištěna a nadloží bylo tvořeno různými recentními navážkami.

Výzkum se soustředil především na plošné skryvky v prostoru kolejiště a budovaného podchodu. V severní polovině kolejiště byly zjištěny 2 pravěké objekty, které se dají zařadit do skupin jamka (501) a jáma-silo (500). Na dně této poměrně velké zásobní jámy (průměr 2,4 m, hloubka 0,54 m) se nacházely zbytky rozčtvrcené psovitě šelmy (psa, lišky) a část lebky většího zvířete, pravděpodobně jelena (obr. 6). Celá situace odkrytá v tomto objektu je jen dalším dokladem o rituálních praktických doby bronzové a doplňuje tak poměrně velkou řadu obdobných nálezů na Moravě. Drobné zlomky keramiky řadí oba prozkoumané objekty do mladší, případně pozdní doby bronzové.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

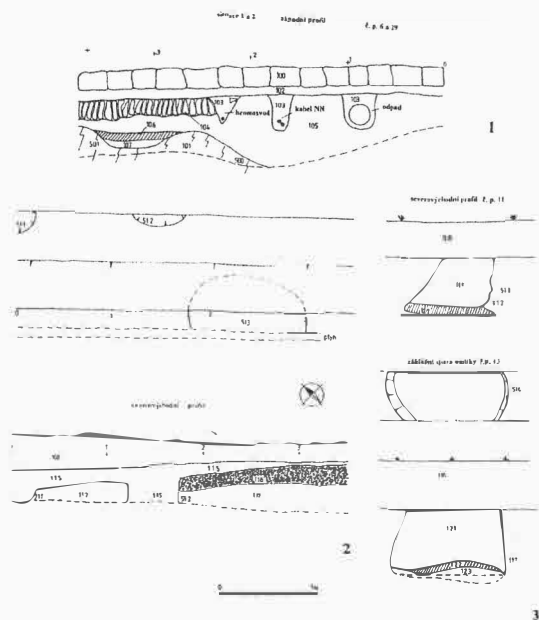
Resumé:

Vranovice (Bez. Břeclav), Intravillan der Gemeinde. Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Ul. Zelenářská, Malá Mikulášská, Pasířská, Mikulášské náměstí, odbočka ke Kaplance, U branky, Tkalcovská. ÚK, VS. Výšinné sídliště. Záchranný výzkum.

Při výstavbě kabelového vedení NN a VN v ulicích Zelenářská, Malá Mikulášská, Pasířská, Mikulášské náměstí, odbočka ke Kaplance, U branky a Tkalcovská, v historickém jádru Znojma, byla zachycena řada dokladů o pravěkém osídlení tohoto prostoru. Reprezentuje ho část, pravděpodobně výšinného sídliště (objekty a kulturní vrstva) kultury únětické (mladší fáze), případně z období smíšeného úněticko-věteřovského horizontu. Sídliště mohlo v tomto období tvořit předhradí či být samostatné vůči známému osídlení v prostoru znojemského hradu. Na tyto poznatky také navazují nalezené a zdokumentované archeologické objekty a vrstvy v ulicích Slepá, Na kopečku a U brány. Kulturní vrstva dosahovala v prostoru kolem ulice U branky místy až 50 cm. Za důležité lze označit některé menší objekty ze situace 4 a 5 v Zelenářské ulici (jáma 507-510), které se podařilo zachytit na profilech, ale i v půdorysu. Tyto kůlové jámy jsou nesporným dokladem dřevěných konstrukcí nadzemních staveb obytného či hospodářského charakteru. Větší jámy (kategorie jáma, zásobní jáma-silo) se podařilo nalézt na ulicích Zelenářská (situace 1 a 2 - obr. 7:1), ale především v ulici U branky (obr. 7:2-3). Z objektů i kulturní vrstvy pochází i početná kolekce nálezů. O dalším vývoji v tomto prostoru nám mohly napovědět poznatky a nálezy z výstavby STL plynovodu, která zde probíhala v roce 1997 a pozitivně narušila námi zachycené vrstvy a objekty.

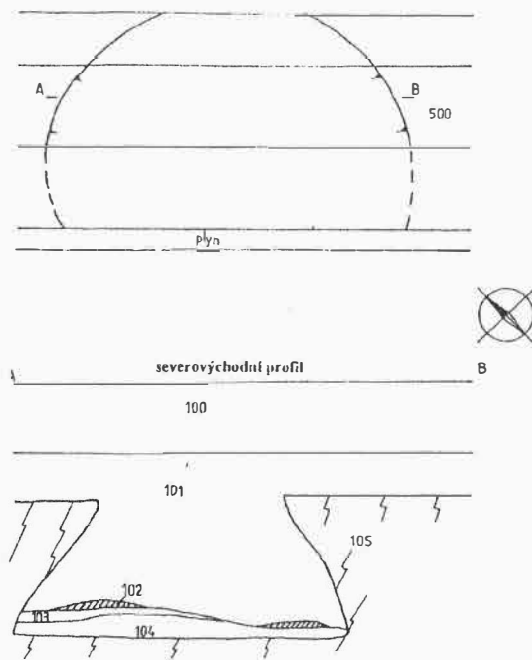

Obr. 7. 1: Znojmo, ul. Zelenářská. Profil situace 1 a 2 s objekty únětické kultury, případně úněticko-věteřovského smíšeného horizontu; 2-3: Znojmo, ul. U branky. Půdorysy a profily zahloubených objektů a kulturní vrstvy únětické kultury, případně úněticko-věteřovského smíšeného horizontu. Gegrabene Situationen

Ul. Slepá, Na kopečku, U brány. ÚK, VS. Sídliště. Záchraný výzkum.

Na výstavbu kabelů NN a VN v trase ulic Zelenářská - U branky plynule navázalo pokračování jejich pokládky v ulicích Slepá, Na kopečku a U brány. V prostoru ulice a náměstí Na kopečku se podařilo zdokumentovat soujámí či menší hliník a z části prozkoumat zásobní jámu. Kulturní vrstva v tomto prostoru dosahuje místy až 75 cm, což je pravděpodobně dáno svažitostí terénu. Terénní zjištění je doplněno i hodnotným souborem keramiky pocházející ze zásobní jámy 500 (obr. 8). Z požárového destruktivního horizontu na dně objektu se podařilo získat několik téměř celých nádob (soudkovitý hrnek, hrnek s vně vyhnutým okrajem) a dalších fragmentů (džbány s plastickou i vhloubenou výzdobou, vejčité hrnce s lalůčky na okraji, koflíky, dvouuché nádoby s plastickou a vhloubenou výzdobou aj.). Kolekci doplňují další nálezy běžné na pravěkých sídlištích (kamenná industrie, osteologický materiál, mazanice). Vzhledem k

nálezům, které jsme v objektu našli, bylo našim záměrem prozkoumat ho celý. Větší část objektu však byla zničena trasou plynovodu, přičemž o výsledcích případného záchraného výzkumu v rámci jeho výstavby se nepodařilo zjistit žádné informace. Jediným dokladem pravěkého osídlení z jiného období je zlomek z hrdla zdobeného poháru kultury se zvoncovitými poháry.

Obr. 8. Znojmo, Na kopečku. Půdorys a profil zásobní jámy 500 úněticko-věteřovského smíšeného horizontu.

Grundriss und Profil der Speichergrube Nr. 500 des Aunjetitz-Věteřov Horizontes.

Ul. Jugoslávská, Na návrší, Polská. KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum.

V rámci záchraného archeologického výzkumu při výstavbě kabelu NN ve Znojmě - ul. Jugoslávská, Na návrší a Polská - se podařilo zachytit a zdokumentovat 2 archeologické situace, které reprezentovaly navážkové vrstvy se sporadickými nálezy keramiky z období pravěku a středověku. Za nejstarší lze považovat střep z okraje hrubé nádoby, který lze zařadit do období mladší až pozdní doby bronzové, tedy do kulturního komplexu popelnicových polí. Všechny zlomky se nacházely v druhotné poloze. Přesto však naznačují možnost pravěkého sídliště v nejbližším okolí místa nálezu.

Zdeněk Čizmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Znojmo (Bez. Znojmo), Zelenářská, Malá Mikulášská, Pasiřská Str., Mikulášské Platz, Kaplanka, U branky, Tkalcovská Str. Aunjetitzer Kultur, Věteřov-Gruppe. Höhensiedlung. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo), Slepá, Na kopečku, U brány Str. Aunjetitzer Kultur, Věteřov-Gruppe. Siedlung. Rettungsgrabung.

Znojmo (Bez. Znojmo), Jugoslávská, Na návrší, Polská Str. Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŽATČANY (okr. Brno-venkov)

1 km SZ od středu obce. Mladší doba bronzová. Sídliště. Zjišťovací výzkum.

Na ploše výzkumu (viz kap. Doba železná) byly zjištěny také početné křulové jámy, z nichž část tvořila půdorys obdélníkového dvoulodního domu o délce 9 a šířce 5 metrů, který lze datovat patrně do mladší doby bronzové.

Miloš Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Žatčany (Bez. Brno-venkov), 1 km NW der Gemeinde. Jüngere Bronzezeit. Siedlung. Vorläufige Sondierung.

ŽELATOVICE (okr. Přerov)

„Tmeň“. Doba bronzová. Sídliště. Povrchový sběr.

Na podzim 1999 bylo v polní trati Tmeň zjištěno nové sídliště z mladší doby bronzové. Povrchovým sběrem byl získán soubor nevýrazné střeškové keramiky.

Zdeněk Šehenk, FF MU Brno

Resumé:

Želatovice (okr. Přerov), „Tmeň“. Bronzezeit. Siedlung. Terrainbegehung.